

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th November, 2022

ISSN: XXXX-XXXX

Website: econferenceseries.com

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINI KREATIV YONDASHUVINI SHAKLLANTIRISH

Nurmatova Shaxnoza Ibrohimovna
TDPU o'qituvchisi

Ahmedova Dilshoda Adamboy qizi
TDPU talabasi

Islomova Gulrux Jovli qizi
TDPU talabasi

Egamqulova Dilsevar Ibodulla qizi
TDPU talabasi

Annotatsiya

Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativligi, innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi, ta'limning mazmuni, boshlang'ich sinf o'qituvchisiga qo'yiladigan talablar va dars jarayonida o'qituvchining darsga kreativ yondashuvi, o'quvchilar bilan birgalikdagi hamkorligining o'ziga xos jihatlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: kreativlik, boshlang'ich sinf o'qituvchisi, dars, pedagogika, ta'lim, darsning mazmuni, ijodkorlik, intellekt.

O'zbekiston Respublikasining rivojlangan davlatlar qatorida taraqqiyot sari yuz tutishi bugungi kun o'quvchisi oldiga yangi talablarni qo'ymoqda. Endilikda u faqatgina maktab darslari materiallarini o'qib o'rganuvchi emas, balki o'zi ijodiy izlanib, yangi va zamonaviy axborotlarni egallab, bilimlar cho'qqisiga yetishi hamda jahon minbarlarida boshqa rivojlangan davlat bolalari bilan to'la raqobatga Bu esa pedagogika fani oldiga bolalarda bilim olish va insoniy fazilatlarni va madaniyat unsurlarini o'zlashtirish kabi muhim va dolzarb muammoni qo'ymoqda. O'quvchi-yoshlarni bilimdon va ma'nan yetuk insonlar sifatida shakllantirishda ularning fanga, ta'lim olishga, bilim egallashga bo'lgan ichki psixologik yo'nalishni shakllantirishda pedagog-tarbiyachilarning tutgan o'rni alohida. Aynan o'qituvchi bolalar uchun andoza sifatida namoyon bo'ladi. Ayniqsa, boshlang'ich sinflarda

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th November, 2022

ISSN: XXXX-XXXX

Website: econferenceseries.com

birinchi muallim o'quvchi yoshlar uchun ulug' zot sifatida gavdalanadi va bolalar uchun andoza bo'ladi.

Shunday ekan, boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativligi, harakatchanligi, bolalarni tushuna bilishi, kommunikativ va pertseptiv (bolani tushuna olish) qobiliyatlari bilan bir qatorda muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki boshlang'ich sinf o'quvchilarida harakatchanlik, qiziquvchanlik hamda bilishga bo'lgan ishtiyoq kuchli bo'lishi psixolog olimlar tomonidan ilmiy jihatdan asoslangan. Faqatgina bunday qiziqish va ishtiyoqlarni ijobiy tomonga yo'naltirish talab etiladi. Buning uchun esa boshlang'ich sinf o'qituvchilaridan yanada ko'proq izlanishni, ijodkorlikni va novatorlikni talab etadi. O'qituvchilarning kreativlik faoliyati masalasi ilmiy jihatdan pedagogik olimlar tomonidan o'rganilgan bo'lib, shular orasida boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik faoliyat yuritishi asosiy masalalardan biri hisoblanadi. Shu jumladan, kreativlik – bu muhim ahamiyatga ega bo'lgan pedagogik muammo bo'lib, bu borada izlanishlar bugungi kun talabidir. Ta'limning zamonaviy globallashuv va axborotlashuv sharoitida o'qituvchining ijodkorlik faoliyati muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi kunda ta'lim-tarbiya sohasiga kirib kelayotgan innovatsion yangiliklar pedagogika faniga yangi tushunchalarni ham olib kirmoqda. Shunday tushunchalarning biri «kreativlik» tushunchasidir. Bu tushuncha ko'proq psixologiya fanida kengroq rivojlangan. Ammo, pedagogika fani bu tushunchaning mazmun va ma'nosini tadqiq etishni talab etadi. «Kreativlik» tushunchasi «ijod» tushunchasi bilan bog'liq. Shaxsning ijodkorlik imkoniyatlarini tadqiq etishga bo'lgan ijtimoiy buyurtma kreativlik muammosining alohida muhimligini belgilaydi. Shaxsiy ijodkorlikning dinamik (rivojlanib, o'sib boruvchi) tasniflanishi kreativlik va uning asosiy qirralarida aks etadi. Hozirda, rivojlanishning zamonaviy bosqichida, mazkur an'analari inson faktorining hal qiluvchi o'rnini belgilamoqda. Bu faktorning fenomenologiyasida ijodkorlik uning belgilangan asosini tashkil etadi. Ijodkorlik inson fenomenining namoyon bo'ladigan yuksak ko'rinishi bo'lishiga qaramasdan, u eng kam o'rganilgan soha bo'lib, tabiiy qonuniyat sifatida qaraladi. Gap shundaki, ijod jarayonining tabiatidagi tasodifanlik, kutilmaganlik avvalboshdanoq uning zamonaviy ilmiy metodlarda o'rganish imkoniyatini chegaraladi.

Zamonaviy fan imkoniyatlari ijodkorlik tabiatining mavjud dalillar va savollarni to'liq qoniqtiradigan universal tushuntirish imkoniyatiga ega emas.

1. Kreativlik – bu insonning butun hayoti davomidagi sifatlari majmuidir.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th November, 2022

ISSN: XXXX-XXXX

Website: econferenceseries.com

2. Kreativlik – bu insonning o`ziga topshirilgan muayyan topshiriq va vazifalarni bajarish usulidir.

3. Kreativlik – bu intellekt (aql) ning maxsulidir.

4. Kreativlik – bu insonga xudo tomonidan berilgan qobiliyat, kashfiyotlardir. 5. Kreativlik – bu ijodiy faoliyatdir.

6. Kreativlik – bu ijodkor insonlarning ma`naviy-axloqiy va ijtimoiy adaptatsiyalanishidir.

7. Kreativlik – bu madaniyat bilan uzviy bog`liq bo`lgan kategoriyadir.

Yuqoridagi fikrlarni umumlashtirgan holda kreativlik - shaxsni rivojlantiruvchi kategoriya sifatida inson ma`naviyatining ajralmas qismi bo`lib, shaxsni o`z-o`zini rivojlantirish omili, shaxsiy jonbozlikning asosi, shaxs ega bo`lgan bilimlarning ko`pqirrali ekanligida emas, balki yangi g`oyalarga intilishda va o`rnatilgan stereotiplarni yangilik yaratish jarayonini isloh qilish va o`zgartirishda, hayotiy muammolarni echish jarayonida kutilmagan va noodatiy qarorlar chiqarishda namoyon bo`ladi, degan xulosaga keldik. O`qituvchining kreativlik faoliyati dastavvalo pedagogik maxorat bilan bog`liq. Kreativlik - shaxsni rivojlantiruvchi kategoriya sifatida inson ma`naviyatining ajralmas qismi bo`lib, shaxsni o`z-o`zini rivojlantirish omili, shaxsiy jonbozlikning asosi, shaxs ega bo`lgan bilimlarning ko`pqirrali ekanligida emas, balki yangi g`oyalarga intilishda va o`rnatilgan stereotiplarni yangilik yaratish jarayonini isloh qilish va o`zgartirishda, hayotiy muammolarni yechish jarayonida kutilmagan va noodatiy qarorlar chiqarishda namoyon bo`ladi. Negaki, o`qituvchilarning oliy darajada dasrlarni tashkil etishi o`z- o`zidan bo`ladigan holat emas, balki o`qituvchining izlanishlari, o`z sohasidagi yangiliklarni tajribalarida qo`llay olishi, o`quvchilarni «o`qitish» emas «o`qishga» o`ragatishiga doir qator faoliyatlar tizimi bilan bog`liqdir. O`qituvchining kreativ faoliyati pedagogik mahoratning mazmunida aks etar ekan, pedagogika fanida o`qituvchining pedagogik mahoratining modeli ishlab chiqilgan.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, har bir boshlang`ich sinf o`qituvchisi dars jarayonida o`z kreativligini namoyon qila olishi, boshlang`ich sinf o`quvchilarida ijobiy taassurot uyg`ota olishi, darsga ijodkorona yondashuvi va turli xildagi zamonaviy metodlardan foydalanib darsni sifatli va mazmunli tarzda olib borishi hozirgi kunning eng dolzarb masalalaridan biri hisoblanmoqda. Shunday ekan, har bir bo`lajak boshlang`ich sinf o`qituvchilari o`z ustida tinmay ishlashi va kreativlik nima ekanligini anglashi va dars jarayoniga ijobiy qo`llashi zarur. Xulosa qilib

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th November, 2022

ISSN: XXXX-XXXX

Website: econferenceseries.com

aytganda, har bir o'qituvchi darsga kreativ yondashib darslarni olib borsa, har bir o'tilgan dars sermazmun va o'quvchiga tushunarli holatda yakunlanadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Azizxo`jaeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. – T. : TDPU, 2003.
2. Davletshin M.G. Shark mutafakkirlarining psixologik karashlari. Toshkent 1992 yil. Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences VOLUME 1 | ISSUE 10 ISSN 2181-1784 Scientific Journal Impact Factor SJIF 2021: 5.423 1046 w November 2021 www.oriens.uz
3. Ziyomuhamedov B., Abdullaeva Sh. Pedagogika. –T.: O`zbekiston milliy entsiklopediyasi, 2000. –127b.
4. Karimova V., Akramova F. Psixologiya. – T.: 2000
5. Jumaev A. Bo`lajak o`qituvchi shaxsining ijtimoiy faollik omillari. / «Xalq ta`limi» jurnali, 2006, № 6, -17-20-betlar.
6. Mavlanova R.A, Raxmonqulova N.X. Boshlang'ich ta'limda pedagogika, innovatsiya, integratsiya. -T., 2013.
7. Саломов, А. А., & Хуррамов, Р. С. (2019). ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ ЛОГИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ. Интернаука, (41-1), 12-14

